

Voorjaarsvogels in Gent

De vogelbewegingen in het Gentse van maart tot begin juni: iedereen heeft ze kunnen volgen op onze website (www.natuurpuntgent.be), maar hier kunt u het allemaal nog eens rustig nalezen. Aarzel niet om ook uw waarnemingen door te geven, ze worden goed gebruikt. In juli komt een dik jaarboek uit over 2005 met niet alleen een overzicht van de waarnemingen maar ook een hele hoop bijkomende informatie en interessante artikels.

GEERT SPANOGHE

Markante verschijningen op stelten

De eerste vier *lepelaars* zaten vanaf 8 april enkele dagen in de Bourgoyen. Ze werd op 9 april vergezeld van een vijfde exemplaar. Een adulte vogel die op 3 juni in hetzelfde gebied zat, behoort waarschijnlijk tot de categorie niet- of mislukte broeders. Vanaf 21 april hing een *koereiger* rond in de Bourgoyen, meestal bij een groepje *boerenganzes*. De vogel bleek echter een kweekring aan te hebben zodat de leute er snel af was. Een ongeringde soortgenoot zat even later in de Kalkense Meersen. Deze ging slapen in het Molsbroek te Lokeren. Hier en daar dook een *kleine zilverreiger* op. Een langdurig pleisterende *grote zilverreiger* zat in de Bourgoyen vanaf 23 april. Er waren zeer weinig waarnemingen van *purperreiger*: op 29 april vlogen er twee op uit een verzuimd stuk in de Hoge Lake te Drongen. Een *kwak* vloog 's nachts over Heusden op 14 maart en werd gehoord te Wachtebeke (St-Elooiskreek) op 4 mei. *Ooievaars* vermelden we niet meer in deze rubriek, het zou te saai worden. *Zwarte ooievaars* echter blijven altijd leuk. Zo ook het exemplaar dat op 5

mei laag over de Assels trok. Het waren de broedende weidevogels die alarm sloegen voor deze markante verschijning. Onder de minder bekende voorjaarsdoortrekkers in het binnenland behoort het koppeltje *middelste zaagbek* dat op 14 april op het Leeuwenhof te Drongen zat. Het overwinterend mannetje *Amerikaanse wintertaling* werd nog tot 3 maart gezien langs de Hellegatstraat te Destelbergen.

Straf, straffer, slecht...

Op 7 april trok een *visarend* over de Assels, richting noorden en op 24 april trok er een over de Bourgoyen. Een van de mooiere soorten onder de roofvogels is de *rode wouw*. We kregen waarnemingen binnen van doortrekkers over het Heilig Geestgoed te Munte op 21 april, over Sint-Amandsberg op 11 mei, te Wachtebeke (Puyenbroek) op 17 mei en de laatste op 22 mei langs de tijkarm te Zwijnaarde. Een van de weinige *zwarte wouwen* vloog op 17 mei over Gentbrugge. Nog steeds een klepper van formaat is de *slangenarend*. Dit jaar had een waarnemer het geluk er één boven zijn huis te zien cirkelen in de Krijgslaan. De

Lepelaar (foto Geert Spanoghe)

vogel keerde toen laag terug naar zuid over de Sterre. Maar er kwam er nog een straffere over! Op 13 juni vloog hoog over het Leeuwenhof een adulte *aasgier*. Deze gier werd nog maar een paar keer in België vastgesteld. Deze vogel werd meer dan waarschijnlijk ook waargenomen vanaf de Sint-Baafskathedraal, maar gezien de afstand kon een ooievaar niet uitgesloten worden. *Slechtvalken* behoren al langer tot het vuil van de straat. Dit jaar waren er drie broedgevallen in het Gentse. Naast de klassieke broedplaatsen in de Kanaalzone kwam daar dit jaar logischerwijs het koppel van de St-Baafskathedraal bij!

Na een zichtwaarneming op 15 april kregen we nog eens een zingend *porseleinhoentje* op bezoek in De Putten te Melsen vanaf 2 mei. Hopelijk mogen we hier een broedgeval optekenen op het einde van het seizoen, al zal dat moeilijk te bevestigen zijn. Op 3 mei antwoordde een overvliegend exemplaar op de zang van deze vogel zonder neer te komen helaas. Op 9 mei werd er een gezien in het rietveldje langs de Baarle-Frankrijkstraat te Sint-Martens-Latem. De enige zangpost van *kwartel* tot nu toe werd in juni vastgesteld in Lemberge. Hopelijk worden er nog wat bijgevonden. Op 27 maart trok de enige *kraanvogel* dit voorjaar over de Sterre te Gent.

Met lange pootjes

Steltkluten zijn altijd leuk om te zien: er zaten er twee in de Bourgoyen op 30 april, vier op het Leeuwenhof op 1 mei (samen met een *drieteenstrandloper*) en weer een in de Bourgoyen op 10 mei. Tot de zeldzamere doortrekkers in het binnenland behoort het mannetje *strandplevier* dat op 19 april op de afgravingen in de Bourgoyen zat. Op deze plaats en vooral op het heringerichte Leeuwenhof aan de overkant van de Ringvaart moet je tegenwoordig zijn om kleine pleviertjes te zien. In de eerste decade van juni zaten er op het Leeuwenhof al drie koppels met nest. Er zitten er tegenwoordig bijna evenveel als in de Kanaalzone aan deze kant van Gent. Door plaatsgebrek zitten we wat betreft broedvogels in een diep dal in die Kanaalzone, niet in het minst voor soorten als *kluit*, *kleine plevier* en *geoorde fuut*. Een zilverplevier vloog in het donker rond boven de Bourgoyen op 20 april. Op 23 april werd zowel een *steenloper* gezien in de Bourgoyen als te Kluisen. Hier en daar werd een *Temmincks strandloper* gezien, maar we hadden er eigenlijk wat meer verwacht! Het aantal overnachtende *regenwulpen* te Kluisen liep op tot 323 exemplaren op 20 april en maar liefst 680 exemplaren op 23 april. En er was zelfs een broedgeval van *wulp*. Dat we dat nog mogen meemaken in het Gentse. Dit gebeurde op of rond de werf van het Kluisendok, want daar liep pardoos een adulte vogel met

een al groot donsjong rond. Gezien de Vlaamse situatie kunnen we er misschien meer verwachten in de toekomst, zelfs in de akkerlanden. De 21 *witgatjes* in het ontpolderde gebiedje rond de driehoekige vijver te Heusden kunnen tellen als maximum voor het voorjaar. Nog zo'n hoog voorjaarsaantal waren de tien *zwarte ruiters* op de afgraving in de Bourgoyen op 29 april. Op die zelfde plaats zaten op 17 mei 87 *tureluurs* en 21 *bontbekplevieren*. Een *rosse grutto* hier op 3 mei kom je ook niet veel tegen in het binnenland. Op een ruig gelaten perceel in ons reservaat in de Assels zaten op 4 april ruim 250 watersnippen. Daarbij zaten klassiek ook een vijftal *bokjes*. Er is maar één plaats in het Gentse waar een blijvend koppel (baltend vanaf 15 april) watersnip zit, langs de Koningsdonkstraat te Gentbrugge.

Meeuwen en kleurrijker vogels

De *Pontische* en *geelpootmeeuwen* hebben we voor u weggelaten, zelfs de *dwergmeeuwen* worden niet vermeld. De *drieteenmeeuw*, in mooi zomerkleed, die op 4 juni in de hooilanden van de Assels dood gevonden werd, verdient wel een vermelding. Het beest zal wel door het zware weer van de week ervoor in het binnenland gesukkeld zijn. Hoe dan ook, de soort is zeker niet jaarlijks te zien in Gent, het is dan ook een zuiver pelagische soort.

Vanaf 24 april vloog een adult zomer *witwangstern* rond in de Bourgoyen. Dit is hier, na de pleisteraar van vorig jaar, pas de tweede waarneming. Onze *visdiefjes* produceren weer jongen naar behoren. We tellen dit jaar twee koppeltjes op het Leeuwenhof en maar liefst zes koppels op het Damvalleimeer. Daarmee zijn op deze laatste plaats alle vlotjes bezet en de waarnemers aldaar hebben de indruk dat er nog meer bij zouden kunnen.

Een late maar niet uitzonderlijke *velduil* trok op 7 mei over Moortsele. Wel uitzonderlijk was de waarneming van een *nachtzwaluw* als nieuwe tuinsoort te Sint-Martens-Latem op 9 mei. De *bijeneters* doken weer op te Wachtebeke (Puyenbroek) op 8 mei, twaalf stuks. Na een bijzonder lange

Steltkluit (boven - foto Benny Cottele) - *slechtvalk* (onder - foto Marc Willaert)

periode van zeer slecht weer bleken ze daar verdwenen. Al dan niet door het geringe aanbod aan nestplaatsen. Op de plaats van het ook teruggekeerde koppel te Oostakker zaten op 22 mei minimaal zeven vogels. Voorlopig weten we nog niet goed wat het broedseizoen zal geven dit jaar.

In opmars of bijna verdwenen

De opmars van de *middelste bonte specht* in Vlaanderen was ook een beetje zichtbaar in onze regio. Na enkele winterwaarnemingen te Sint-Denijs-Westrem was er ook een waarneming te Mariakerke (Claeys-Bouüaert) op 5 maart en in het Makkegembos te Munte op 26 maart. Op 1 april zat er een in de populieren van de Leiedijk tussen de Assels en de Hoge Laken te Drongen. Nog later, vanaf 2 april, werd er een ontdekt in de Kasteeldreef te Destelbergen. Een jaarlijkse maar altijd leuke spechtensoort is de *draaihals* met dit jaar een waarneming te Zevegem, roepend nabij de Schelde en een op de afgraving van de Bourgoyen op 18 mei.

Op 8 april werd de eerste van een reeks *Engelse gele kwikstaarten* gemeld. Dit exemplaar zat toen in de Gentbrugse Meersen. De eerste

Noordse gele kwikstaart volgde in diezelfde meersen op 20 april. Door het slechte weer begin mei bleef de trek van gele kwikken wat steken. Op een slaappleats in het riet van Callemansputte werden hierdoor op 4 mei 44 Noordse gele kwikken en 8 Engelse gele kwikken genoteerd. De enige *roodkeelpieper* zat op 24 april in de Bourgoyen. De eerste *gekraagde roodstaart* zong op 31 maart in de Pinte en de volgende op 2 april te Zevergem. De enige (!) *nachtgalen* zitten langs de Scheldeoever langs de zandwinning te Melle en in de Putten te Melsen. Daarnaast werd er een keer een gehoord te Kluzen. Het zijn inmiddels lang vervlogen tijden dat wij in Gent aan enkele tientallen koppeltjes kwamen. Op 6 april zaten zes *beflijsters* in de akkers langs de Doornplasstraat te Luchteren. Een mooi aantal voor Gent, maar zeker niet uitzonderlijk in Vlaanderen. De eerste werd trouwens vrij vroeg gezien, op 26 maart te Merelbeke Flora. De *Cetti's zanger* is nog zo'n soort die een opmars kent in Vlaanderen. Het is onduidelijk of het exemplaar dat te Eke (Scheldekant) werd gezien op 8 april iets te maken heeft met het territorium op de Bolveerput aan de overkant van het water. Ook in het heraanplantte bos ter hoogte van de stuw te Merelbeke was er zo'n eendagszinger op 27 maart. In de Gentse Kanaalzone zijn er dit voorjaar waarnemingen bekend van Callemansputte te Zelzate en de werf van het Kluzendok (twee plaatsen). De meest recente was in de Damvallei (Hoekpoel) op 10 juni. De *Graszanger* is nog zo'n zuidelijke soort die onregelmatig voorkomt in Vlaanderen. Na de drie territoria in de Bourgoyen in 2005, werd er dit jaar tot nu toe slechts kortstondig een territorium genoteerd. Op 11 juni werd er wel een gevonden langs de Lieve te Lovendegem wat mogelijks een uit-zwermer van de Bourgoyen is. Op de werf van het Kluzendok zijn dat er minstens twee. Op 21 mei bleken er twee zangposten van *orpheuspotvogel* te zijn op de kapvlakte van de Blaarmeersen. Minimum een exemplaar, of was het al een nieuwe, bleef nog tot in juni. Aan het Molenvaardeke te Doornzele, net onder het Kluzendok, zong er een op 3 juni. De enige *fluiter*, maar u wist al dat u

voor deze soort niet in het Gentse moest zijn, zong op 12 mei in het Huisdonkbos. Een eerstezomer mannetje *roodmus* zat vrolijk te fluiten in de Bourgoyen op 27 en 28 mei. Een nieuwe soort voor dit gebied. Zeldzame beesten hoeven niet mooi te zijn. Te Vinderhoutte werd op 6 mei een gekleurrd mannetje *Mexicaanse roodmus* gesignaleerd. Geen wilde vogel, dat was direct duidelijk nog voor de kleurring gezien werd. In de week van 1 april werd een paar keer een *grauwe gors* gezien op de akkers langs de Beekstraatkouter te Luchteren. En daar blijft het dan ook bij voor deze voormalige broedvogel. ■

Roodmus (foto Bart Heirweg)

Keep (foto Geert Spanoghe)

Jaarboek van het Gewest Gent en kanaalzone 2005

Na jaren van rubriekjes in de bekende tijdschriften Snep!, Grutto, Parus werd het eens tijd om wat informatie systematisch bijeen te brengen. In de loop van juli zal de Vogelwerkgroep van Natuurpunt Gent dan ook een heus jaarboek van het voorbije jaar 2005 uitbrengen. Hierin zullen niet enkel de noodzakelijke waarnemingen van 2005 staan. Een oseaan van informatie over status, trends en ecologie van vele soorten geeft dit werk een extra dimensie. Na de soortenbespreking volgen ook enkele leerrijke artikels. Het geheel wordt opgeluisterd met een honderdtal mooie kleurenfoto's van Gentse vogels. Niet te missen op de boekenplank! De prijs houden we democratisch. De publicatie wordt bekendgemaakt via mail, website en pers. Alert zijn is de boodschap!